

ĐI THĂM NGHĨA TRANG QUÂN ĐỘI BIÊN HÒA

Trần Ngọc Quang

Mấy ai về Việt Nam đến thăm nơi này ? Sợ tìm không ra, sợ vô không được, không có thời giờ, sợ công an gây phiền phức, riêng tôi thì có theo dõi việc này từ 2015 sau khi Dân Biểu Quốc Hội Hoa Kỳ Alan Lowenthal cho biết tình trạng thê thảm của nghĩa trang. Trước đó Tổng Lãnh Sự Mỹ Lê Thành Ân cũng có đến đốt nhang tại nghĩa trang Biên Hòa và vào tháng 10 năm 2015 Đại Sứ Mỹ Ted Osius đến thăm nơi này cùng ông Lowenthal, nhưng trên YouTube vẫn thấy cảnh Công An làm khó dễ những người đến thăm mộ thân nhân, vì là "khu quân sự, cấm quay phim và chụp ảnh" theo các tài liệu. Vào tháng 6 năm 2018 nhân dịp trở về Việt Nam dự một tang lễ, trong lúc đồng bào đang biểu tình chống nghị quyết cho thuê 3 đặc khu kinh tế trong 99 năm, tôi mạo hiểm muốn đi thử xem, chỉ đem theo bản sao của sổ thông hành cùng bằng lái xe quốc tế, và đi với một người bạn quốc tịch Việt Nam : không vô được thì về chớ có gì mà sợ ?

Vài du khách ngoại quốc khi đi du lịch bên Việt Nam thắc mắc sao không thấy nghĩa trang quân đội Việt Nam Cộng Hòa mà chỉ thấy rất nhiều nghĩa trang liệt sĩ phía cộng sản. Pháp và Đức Quốc có 3 trận giặc, đẫm máu nhất là Đệ Nhứt Thế Chiến 1914-1918 trong đó trận Verdun và trận sông Somme rất là ác nghiệt : đi thăm Verdun du khách sẽ thấy rất nhiều mộ chiến sĩ người Pháp và đồng minh, nhưng lúc nào cũng có bên cạnh một nghĩa trang người Đức. Đặc biệt nhất là tại Colleville-sur-Mer, gần bãi đổ bộ "Omaha Beach", tỉnh Calvados, vùng Normandie, nơi đổ bộ của quân đội đồng minh ngày D-Day June 6-1944 : cả ngàn lính Mỹ trẻ đã bỏ mình trên đất Pháp nhưng cách đó không xa, tại La Cambe có một nghĩa trang lính Đức do người Pháp cho phép xây dựng và chánh phủ Đức quản lý, khá đẹp và sạch sẽ, được bảo trì từ mấy chục năm nay. Khi còn sống thì đánh nhau nhưng khi nằm xuống thì lính, sĩ quan bên này hay bên kia cũng như nhau trong giấc ngủ ngàn thu. Nghĩa trang Arlington gần Washington DC còn mồ của lính miền nam của Tướng Robert Lee, nằm cùng các lính miền Bắc của Tướng Ulysses Grant, vậy tại sao các lính miền nam Việt Nam không thể nằm gần lính của "bên thắng cuộc" ?

Nghĩa trang Đức Gobessart tại thành phố Saint-Mihiel gần Verdun và Nghĩa trang Đức La Cambe tại Normandie

Sau 30-4-75 nghĩa trang quân đội Biên Hòa bị bỏ bê, khóa lại không ai được vô, đất bị bán đi một phần, có lính gác, nhiều mộ bia bị đập phá, cho đến 2005 ký giả Dan Southerland của Radio Free Asia và trước đó ký giả Gordon Dillow đã viết rằng chánh phủ trồng cây "cho có bóng mát" nhưng rễ cây sau này mọc sâu xuống đất và làm hư các mộ : có ai trồng cây giữa hai mộ bao giờ ? Nghĩa Trang Biên Hòa như ta thường gọi nay mang tên Nghĩa Trang Nhân Dân Bình An, đường Thống Nhất, khu phố Hiệp Thắng, thuộc xã Bình Thắng, huyện Dĩ An, tỉnh Long An. Nghĩa trang nằm bên trái của xa lộ Biên Hòa từ Sài Gòn ra Vũng Tàu (nay gọi bằng Xa lộ Hà Nội !) nên hơi khó tìm vì phải đi tới Dĩ An rồi mới quay lại hướng Sài Gòn, chạy chậm lại và tìm một đường nhỏ bên phải tên là 30 tháng 4, sau đó bên trái sẽ có đường Thống Nhất và cửa nghĩa trang nằm trên đường này. Không có bản chỉ dẫn nào nhưng Google Maps và Waze đã giúp tôi khá nhiều.

Người bạn tôi có quốc tịch Việt Nam đến trình diện với Bảo Vệ (Security Guards chứ không phải là Công An hay Cảnh Sát), họ chỉ biên vào sổ tên tuổi và địa chỉ theo chứng minh nhân dân (căn cước) còn tôi thì chỉ khai tên thôi, chứ không ai hỏi thêm giấy tờ gì, tuy tôi đội nón đi moto bằng một nón Biệt Động Quân mua ở khu Dân Sinh từ mấy năm nay. Thật ra họ không làm khó

dể chúng tôi vì họ chỉ là dân địa phương làm việc tại đây thôi. Tôi cho tên một bạn tử trận vào năm 1969 nhưng họ không tìm ra trong sổ và chuyện đó cũng dễ hiểu, họ không có bản đồ nghĩa trang mà chỉ tối cách đi tìm các khu, đặc biệt là nơi chôn các tướng lĩnh theo yêu cầu của tôi. Tượng "Thương Tiếc" nhìn thấy từ xa lộ xưa kia đã bị đập bỏ từ lâu rồi, "Cổng Tam Quan" và "Đền Tử Sĩ" nằm trên đồi cao đã bị phá và đất đã bị sang bằng vì tôi không còn thấy nữa, chỉ thấy mái nhà dân. Quanh nghĩa trang được xây một bức tường cao như một trại lính, nay lại có giây kẽm gai phía trên tường giống như trại tù và hình như diện tích chỉ còn 30 mẫu, trước 1975 đồ án dự định là 125 mẫu, và có lối 16 000 mộ nhưng thật ra hôm nay không còn nhiều đến thế.

Sau đó chúng tôi lấy xe gắn máy đi thăm tự do nhưng vài phút sau tôi chú ý thấy một bảo vệ đi theo "canh chừng" chúng tôi. Cảm giác đầu tiên là sự yên lặng trong nơi thiêng liêng này, các cây lớn cho nhiều bóng mát, gió thổi hiu hiu, các đường đất đỏ tương đối sạch làm tôi ngạc nhiên. Tôi đi phía bên trái sau trạm kiểm soát, thẳng đến "Nghĩa Dũng Đài" cao lối 30 thước và "Vành Khăn Tang", một tường tròn cao lối 5 thước : ciment đã đen, không ghi hàng chữ nào. Lẽ ra phía ngoài dự định sẽ khắc vài đoạn lịch sử Việt Nam từ Hai Bà Trưng, Lê Lợi, Lê Thánh Tôn, Quang Trung v...v... và phía trong sẽ ghi tên các chiến sĩ nằm tại đây. Tôi còn ngạc nhiên hơn khi đi quanh vòng tròn mà đường kính lối 30 thước, vì thật sạch có bông hoa tươi và nhang trên bàn thờ, có robinet nước và cũng có ... video camera ! (xem "đền trắng" trên hình phía dưới)

Nghĩa Dũng Đài và Vành Khăn Tang

Phải công nhận là từ 2013 từ khi Tổng Lãnh Sự Mỹ đến đây đốt nhang trên Nghĩa Dũng Đài lần đầu sau 1975 và nhứt là từ khi Đại Sứ Mỹ Ted Osius viếng thăm nơi này vào 2015, chánh phủ có thái độ thiện cảm hơn và cho làm sạch sế và tu bổ lại những ngôi mộ. Tôi nhận thấy nhiều cây lớn nằm giữa hai mộ mới vừa được cưa đi, các mộ được xây lại bằng gạch và có nắp ciment lên trên nhưng không còn mộ bia để nhìn tên tuổi. Ngân sách huyện Dĩ An quản lý nghĩa trang nhưng chắc cũng có "trợ cấp ngoại ban" nên mới được sạch sế như ngày hôm nay.

Chú ý đến gốc cây vừa được cưa giữa hai mộ

Những cành cây lớn được cưa

Những ngôi mộ không tên này nằm đây đã hơn 43 năm không một nhang đèn làm cho tôi bức rức, những mộ bia không còn là do thời gian hay cố tình bị đập bỏ ? May thay vẫn còn nhiều mộ còn tên tuổi và ngày mất làm cho tôi tưởng nhớ đến những trận lớn khi nhìn vào năm tử : 1968 Tết Mậu Thân, 1971 Lâm Sơn 719 bên Hạ Lào, 1972 Bình Long anh dũng, An Lộc kêu hùng và mùa hè đỏ lửa ... Tôi để ý ít thấy mộ nào chôn năm 1975, hình như vào giờ chót phải chôn tập thể. Khu các tướng không còn mộ nào vì gia đình đã cải táng, đôi khi có vài mộ được thân nhân xây lại và có hình người quá cố, nhưng không thể quên được nhiều nơi các chiến sĩ của VNCH nằm vô danh và cô đơn.

Những mộ được tu bổ từ hơn một năm nay

Các mộ đất đã được tu bổ lại theo mẫu giống nhau

Nhiều mộ bị "hư" như thế này do rễ cây

Khu G là khu chót trong cùng của nghĩa trang

Sau khu G là bức tường và kẽm gai

Sau khi cặm hết bó nhang, tôi búi ngùi lặng lẽ ra về mà trong lòng buồn bã vì tiếc rằng đảng cộng sản Việt Nam không biết tôn trọng những người đã khuất, nhứt là họ cùng dân tộc với mình.

*BS Trần Ngọc Quang
Tháng 7 năm 2018*